

Jurnal “Maliyyə və uçot” 3 (159) səh. 11-18, 2006. (“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində dərc olunub, Bakı – 370146, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə.)

İctimai Əhəmiyyətli Qurumlarda Maliyyə Hesabatlarının beynəlxalq Standartlarının tətbiqi üzrə milli strategiyanın həyata keçirilməsi

E.O.Cəfərov

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Uçot Siyasəti Şöbəsinin müdiri, iqtisad elmləri namizədi

Xalqımızın ümummillli lideri Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə milli iqtisadi inkişaf strateqiyasının həyata keçirilməsi respublikamızda bazar münasibətlərinin tələblərinə cavab verən, ölkə iqtisadiyyatının ayrı-ayrı səhələrində iqtisadi metodlar əsasında yeni təfəkkürün formalaşması və iqtisadi islahatların aparılması ilə nəticələnmişdir.

Bu strategiyanın tətbiqi geyd olunan sahələrə cəlb olunmuş xarici kapital axınının artmasına və həmin sahələrdə maliyyə resurslarından səmərəli istifadə olunmasına, onların sürətlə inkişafına əlverişli şərait yaratmışdır.

Hazırda, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən bu strategiyanın uğurla davam etdirilməsi nəticəsində neft-qaz bölməsinin inkişafı ilə yanaşı, qeyri-neft sektoru sahələrində də başqa ölkələrlə müqayisədə iqtisadi göstəricilərin daha sürətli artım tempi müşahidə olunur. Bu isə, öz növbəsində son illər ərzində dövlət büdcəsi üzrə gəlirlərin ilbəlil artımını təmin etmişdir.

Büdcə gəlirlərinin mədəxilin, büdcə xərclərinin müəyyən olunmuş istiqamətlər üzrə ödəmələrinin maliyyə hesabatlarında şəffaf əks etdirilməsi, milli sahibkarlarla xarici ölkələrin şirkətləri arasında iqtisadi əlaqələrin qurulması və inkişafı, habelə Azərbaycana cəlb olunmuş xarici kapital axının artırılması nəticəsində ölkənin daxili bazarında xarici investorların mövqelərinin möhkəmlənməsi obyektiv olaraq vahid mühasibat uçotu qaydalarının və maliyyə hesabatlarının unifikasiyasına və bununla da onların standartlaşdırılmasına səbəb olmuşdur.

Belə ki, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının müvafiq müddəalarına əsasən maliyyə elementlərinin (aktivlərin, öhdəliklərin, kapitalın, gəlirlərin və xərclərin) müəyyən edilməsi, tanınması və qiymətləndirilməsi hazırda respublikada qüvvədə olan ənənəvi milli mühasibat uçotu qaydalarına əsasən bu elementlərin uçota alınması metodikasından fərqli olaraq, konseptual baxımdan tamamilə başqa meyar və prinsiplər əsasında aparılır.

İqtisadiyyatın qloballaşdırılması şəraitində respublikada mühasibat uçotunun formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi üzrə yeni təfəkkürün, fəlsəfənin qəbul olunması məqsədilə MDB-yə daxil olan ölkələrdə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi praktikası ilə əlaqədar əldə edilmiş nəticələr araşdırılmışdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, ictimai əhəmiyyətli qurumlar tərəfindən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçməsi müddətləri üzrə hazırlanmış Nümunəvi Proqramda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası, MDB ölkələrində bu sahədə aparılan islahatlarla bağlı toplanmış təcrübədən fərqli olaraq, həmin qurumların öz vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

Eyni zamanda, Maliyyə Nazirliyi bu sahədə islahatların aparılması ilə əlaqədar xarici donor təşkilatlarının maraqlarını və maliyyə imkanlarını

nəzərə almaqla, həmin Proqramlar çərçivəsində müstəqil layihələr vasitəsi ilə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqinin həyata keçirilməsini dəstəkləyir.

Bu problemlərin həll edilməsi istiqamətində 2004-cü il 02 sentyabr tarixdə “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu və 2005-ci il 09 fevral tarixdə “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı mətbuatda dərc olunaraq qüvvəyə minmişdir.

Qeyd olunmuş qanunvericilik aktlarında ölkədə islahatların aparılması ilə əlaqədar vahid uçot siyasətinin əsas istiqamətləri müəyyən edilmişdir.

Belə ki, “Mühasibat uçotu haqqında” Qanuna əsasən ictimai əhəmiyyətli qurumlara aid edilən kommərsiya təşkilatları Maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlarını, kiçik sahibkarlıq subyektləri istisna olmaqla digər kommərsiya təşkilatları və qeyri-kommərsiya təşkilatları (bələdiyyə orqanları, büdcə təşkilatları və büdcədən kənar dövlət fondları və qeyri-hökumət təşkilatları) isə müvafiq Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını tətbiq etməlidir.

Respublikanın infrastrukturunda iqtisadi baxımdan və büdcə gəlirlərinin formalaşmasında əhəmiyyətli hesab edilən, habelə xarici investorların marağında olan iri verci ödəyicilərinin beynəlxalq standartlara uyğun olaraq tərtib edəcəkləri maliyyə hesabatlarının təqdimatı mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Qanunla İctimai Əhəmiyyətli Qurumlara kredit təşkilatları, sığorta şirkətləri, investisiya fondları, qeyri-dövlət (özəl) sosial fondları, qiymətli kağızları fond birjasında dövriyyədə olan hüquqi şəxslər və maliyyə hesabatları tərtibi tarixinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının

müəyyənləşdirildiyi meyar göstəricələrinin ikisindən yuxarı olan göstəricilərə malik olan kommərsiya təşkilatları aid edilmişdir.

Belə ki, “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanına əsasən bu səlahiyyət Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə verilmişdir.

Bununla əlaqədar, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 20 iyun tarixli 108 nömrəli qərarına əsasən illik gəlirin həcmi 150,0 mlrd. manatla, hesabat ili ərzində işçilərin orta sayı 1200 nəfərlə və balansın yekun məbləği 500,0 mlrd. manatla meyar göstəriciləri müəyyən edilmişdir.

Bu meyar göstəricələrinə əsaslanaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 18 iyul tarixli 140 nömrəli qərarı ilə 2008-ci il 1 yanvar tarixinə qədər Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına əsasən mühasibat uçotunu aparmalı və maliyyə hesabatlarını təqdim etməli olan İctimai Əhəmiyyətli Qurumların siyahısı təsdiq edilmişdir.

Həmin Qərarın 2-ci bəndinə əsasən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi ilə bağlı institusional potensialın formalaşdırılması və təkmilləşdirilməsi üzrə məqsədli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 2005-ci il 09 sentyabr tarixli İ-100 №-li əmri ilə “İctimai Əhəmiyyətli Qurumlar üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçməsi müddətləri üzrə” Nümunəvi Proqram təsdiq edilmişdir.

Nümunəvi Proqram əsasında ictimai əhəmiyyətli qurumların siyahısına daxil olunmuş təşkilatlara, onların iş xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş müddətlərdə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi üzrə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi tövsiyə olunmuşdur.

Bu qurumlara aid edilən “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”-də «Azərenerji» ASC-də, «Azəriqaz» QSC-də, «Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu İdarəsi»ndə, «AzərCell» BM-də, «Bakı Metropoliteni»ndə, «Azərkimya» DŞ-də, «Azərbaycan Hava Yolları» Dövlət Konsernində, “Azərsu” ASC-də, onlar tərəfindən «İctimai əhəmiyyətli qurumlar üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçməsi müddətləri üzrə müvafiq Proqramlar təsdiq edilməklə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqinə dair işlərin həyata keçirilməsinə başlanmışdır.

Hazırda, sözü gedən qurumlar tərəfindən «Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçməsi müddətləri üzrə» təsdiq olunmuş müvafiq Proqramların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar müəyyən nəticələr əldə olunmuşdur. Bu nəticələr aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqini təmin edən Proqramda göstərilən hər bir tədbir üzrə müəyyən edilmiş işlərin uğurla və vaxtında təşkili, yerinə yetirilməsi üçün İctimai Əhəmiyyətli Quruma aid edilən təşkilatın uçot siyasətini həyata keçirən səlahiyyətli mütəxəssislərdən ibarət olan işçi qrupu yaradılmışdır.

Bu qrup vasitəsilə təbirlərin icra vəziyyəti barədə və onların həyata keçirilməsi nəticəsində yaranmış müvafiq problemlərin aradan qaldırılması məqsədilə həmin təşkilatın rəhbərliyinə və Maliyyə Nazirliyinə zəruri məlumatlar verilir.

2. Məsləhət xidmətlərini göstərən peşəkar mühasib təşkilatınının köməyi ilə güvvədə olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ingilis dilindən azərbaycan dilinə tərcümə edilərək İctimai Əhəmiyyətli Quruma aid edilən təşkilatlar tərəfindən Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ingilis dilindən azərbaycan dilinə tərcümələrin təşkil olunmasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinin fəaliyyətini xüsusən qeyd etmək lazımdır.

Həmin qurumlarda istifadə olunacaq Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının azərbaycan dilinə tərcümə edilmiş versiyasının rəsmi mətnlər kimi təsdiq olunması məqsədi ilə bu tərcümələrin istifadəsinə dair hüququn alınması üçün Maliyyə Nazirliyi və “Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsinin Fondu” arasında müqavilə bağlanmışdır. Həmin müqaviləyə əsasən tərcümələr Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurasına göndərilmişdir.

Hazırda bu tərcümələrin Şura tərəfindən təsdiq edilməsi üçün işlər aparılır. Belə ki, bağlanmış müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi tərəfindən sözügedən standartların Azərbaycan dilində rəsmi mətnləri təsdiq edildikdən sonra respublikada bu Standartlar nəşr edilə bilər.

3. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi ilə əlaqədar İctimai Əhəmiyyətli Quruma aid edilən təşkilatın mühasib heyyyəti üçün müvafiq təlim kurslarının aparılması mühüm şərtlərdən biri kimi hesab olunmalıdır.

Bu kurslar yalnız peşəkar mühasib təşkilatını təmsil edən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları haqqında əsaslı biliklərə malik olan mütəxəssislər tərəfindən keçirilə bilər.

MDB ölkələrində (ilk növbədə Qazaxıstan, Rusiya, Ukrayna və Qırğızıstan) 1995-ci ildən başlayaraq Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları əsasında milli mühasibat uçotu standartlarının hazırlanması, tətbiqi və yayılması ilə əlaqədar, beynəlxalq aləmdə tanınmış şirkətlər tərəfindən bu standartların tətbiqi üzrə təlimlərin keçirilməsi nəticəsində

həmin ölkələrdə fəaliyyət göstərən mühasiblərin müəyyən bir hissəsi Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının əsas prinsipləri və konsepsiyaları barədə əsaslı biliklər əldə etmişdir.

Təcrübə göstərir ki, uçot işçiləri peşəkar mühasib təşkilatları tərəfindən təşkil olunmuş 3-4 ay müddətində davam edən kurslarda təlim keçdikdən sonra onların Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları haqqında əsaslı biliklərə müvəffəq olunması müşahidə olunur.

Bu baxımdan «AzərCell» BM-nin, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”-nin və «Azərenerji» ASC-nin əldə etdikləri nəticələri qənaətbəxş hesab etmək olar.

Ölkəmizdə bu sahədə islahatların 2004-cü ildən həyata keçirilməsi ilə əlaqədar, azərbaycan mühasiblərinin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları haqqında kifayət qədər məlumatlandırılmamasını nəzərə alaraq, həmin təlim kurslarında əlavə olaraq bu standartların təhlilinə aid olan Azərbaycan dilində hazırlanacaq tədris materiallardan geniş istifadə olunmalıdır.

4. «AzərCell» BM-nin, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”-nin və «Azərenerji» ASC-nin «Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu İdarəsi»-nin, «Azərbaycan Hava Yolları» Dövlət Konserninin iş xüsusiyyətləri dəvət olunmuş peşəkar mühasib təşkilatı ilə birlikdə həmin təşkilatların işçi qrupu tərəfindən araşdıraraq müəyyən edilmişdir.

Araşdırmalar nəticəsində əldə olunmuş materiallara əsalanaraq həmin təşkilatın iş xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi prizmasından uçot sisteminin təhlili aparılmışdır.

5. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi üzrə bu təşkilatların uçot sisteminə dair materiallar təhlil edildikdən sonra əldə

olmuş nəticələr əsasında bu standartlara uyğun olaraq uçot sistemi işlənmişdir.

Uçot sisteminin işlənməsi ilk növbədə maliyyə hesabatları elementlərinin tanınması, qiymətləndirilməsi, açıqlanması və təqdim olunması üzrə tələblərin müəyyən edilməsini nəzərdə tutur.

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bu məsələnin həlli istiqamətində bir və ya bir neçə alternativ yanaşmalardan istifadə edilmişdir. İşçi qrupu, mövcud olan bu yanaşmalardan İctimai Əhəmiyyətli Quruma aid edilən təşkilatın iş xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq ən münasib yanaşmanı seçməklə həmin təşkilatın uçot siyasətini qurmuşdur.

Bəzi hallarda, bu barədə standartda konkret göstərişlər verilmədiyindən təşkilat konseptual əsaslara uyğun olaraq öz peşəkar fərziyələrinə əsaslanaraq uçot siyasətini müəyyən etmişdir.

6. Həmin təşkilatlar tərəfindən peşəkar mühasib təşkilatının köməyi ilə qəbul edilmiş Uçot siyasətinə uyğun olaraq işçi hesablar planı hazırlanmışdır.

Kommersiya təşkilatlarının ayrı-ayrı fəaliyyət növlərinin həyata keçirilməsini əks etdirməklə bu işçi hesablar planı Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulan Maliyyə Nazirliyi tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada təsdiq edilən nümunəvi hesablar planı əsasında işlənmişdir.

Əlavə olaraq, təşkilat tərəfindən qəbul olunmuş işçi hesablar planında təşkilatın və onun tabeliyində olan qurumların iş xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla təhlilin, auditin və maliyyə hesabatlarının hazırlanması tələblərindən asılı olaraq müvafiq hesablardan və subhesablardan istifadə edilmişdir.

Eyni zamanda təkilatlar, onların iş xüsusiyyətlərinə uyğun gəlməyən hesabları və subhesabları nəzərə almamaqla, bəzi subhesabların məzmununu dəqiqləşdirməklə, əlavə hesablar və subhesablar açmaqla nümunəvi hesablar planı əsasında öz işçi hesablar planını tərtib etmişdir.

7. Yeni işçi hesablar planına uyğun olaraq Hesabatlılıq üzrə Göstərişlərin hazırlanması təmin edilmişdir (“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”).

Bu göstərişlərdə peşəkar mühasib təşkilatının köməyi ilə ictimai əhəmiyyətli quruma aid edilən təşkilat, onun tabeliyində olan qurumların da iş xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqini təmin edən maliyyə uçotunun aparılması məqsədilə işçi hesablar planına hər bir sintetik hesab və subhesab şərh edildikdən sonra onların digər müvafiq hesablarla müxəbirələşməsinin nümunəvi sxemi verilmişdir.

Həmin müxəbirələşmələr təşkilatın həyata keçirdiyi hər hansı təsərrüfat əməliyyatını əks etdirmədiyi halda, təşkilat Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ilə və ya Konseptual Əsaslar ilə müəyyən edilmiş prinsiplərə və metodoloji yanaşmalara istinad etməklə sözü gedən müxəbirələşmələrə əlavələr edə bilər.

8. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə Təlimat işlənmişdir (“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”, “AzərCell” BM).

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları sistemində hesabat dövrü ərzində təsərrüfat əməliyyatlarının həyata keçirilməsi üzrə mühasibat uçotunun aparılmasına deyil, onların yekun nəticələrinə, habelə başqa mənbələrdən əldə edilmiş digər məlumatlar əsasında hazırlanmış məhz maliyyə hesabatlarının tərtib və təqdim olunmasına böyük əhəmiyyət verilir.

Qeyd edilənlər ilk növbədə maliyyə hesabatlarında rəhbərliyin mühasibat uçotu obyektlərinə dair fərziyyələrini təsdiq edən maliyyə informasiyasının açıqlanması ilə əlaqədardır.

Məhz göstərilən məsələlərin həlli baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə Təlimatın işlənilməsi, həmin hesabatlarda, baş kitabda və digər mühasibat uçotu registrlərində alınması mümkün hesab edilməyən, başqa illik hesabatlardan əlavə məlumatların yığılması və icmallaşdırılması üzrə prosedurlarının təsvir edilməsi nəzərdə tutulur.

9. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq konversiya prosedurlarının həyata keçirilməsi və uçot qeydiyyatının aparılması üzrə metodiki göstərişlər hazırlanmışdır (“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti”, “AzərCell” BM).

Bu standartlara uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının tətbiq edilməsi ilə əlaqədar, zəruri hesab olunan sənədlərin və metodiki göstərişlərin hazırlanmasından sonra təşkilat birbaşa konversiya prosedurlarının həyata keçirilməsinə başlayacaqdır.

Ümumiyyətlə, göstərilən tələblərə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə konversiyanın keçirilməsi prosedurları ənənəvi mühasibat uçotu qaydalarına uyğun uçota alınmış aktivlərin, öhdəliklərin, kapitalın, gəlir və xərclərin (maliyyə hesabatlarının elementlərinin) yenidən təsnifləşdirilməsini və təshih olunmasını təmin edən əlavə olaraq müvafiq müxabirələhmələrinin aparılmasını nəzərdə tutur.

Yenidən təsnifləşdirilməsi üzrə müxabirələşmələrin verilməsi ənənəvi uçot siyasəti əsasında müəyyən olunmuş hesabların (subhesabların) bağlanması və bu hesablarda uçota alınmış qalıqların konversiyasının əvvəlki mərhələsində təsdiq olunmuş yeni hesablar planına uyğun olaraq müvafiq hesablara keçirilməsi məqsədini daşıyır.

Göstərilən məqsədə nail olmaq üçün ənənəvi uçot siyasəti əsasında müəyyən olunmuş hesabların və uçot obyektlərinin Maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlarına uyğun olaraq bu və ya digər maddələrə aid edilməsi üçün müvafiq təhlil aparılmalıdır.

Maliyyə hesabatlarının elementlərinin yenidən təsnifləşdirilməsinin aparılması nəticəsində Müəyyən olunmuş yeni hesablar planına uyğun olaraq müvafiq hesablarda uçota alınan qalıqların yekunu bağlanmış köhnə hesablarda əks olunan qalıqların cəminə bərabər olmalıdır.

Təshihəedicə müxəbirələşmələrin məqsədi Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ilə müəyyən olunmuş yeni hesablarda uçota alınmış qalıqların «Maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlarının maliyyə hesabatlarının ilk tətbiqi» tələblərinə uyğunlaşdırılmasıdır.

Bu zaman maliyyə hesabatlarının elementlərinin yenidən tanınması, yenidən qiymətləndirilməsi və yenidən təqdim olunması üzrə prosedurların həyata keçirilməsi nəticəsində yeni uçot sistemi əsasında müvafiq hesablarda və subhesablarda uçota alınmış qalıqlara müvafiq düzəlişlər etməklə əlavə müxəbirələşmələr verilir.

Yuxarıda adı çəkilən Proqramın icrası ilə bağlı belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, «AzərCell» və «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti» öz vəsaiti hesabına Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçməyə hazırdır.

Qeyd edilən işlərin uğurla həyata keçirilməsi ictimai əhəmiyyətli qurumlara aid edilən kommərsiya təşkilatları üçün Maliyyə uçotunun avtomatlaşdırılması üzrə müvafiq proqram tərtibatının təmin olunmasına səbəb olacaqdır.

Göstərilən istiqamətlər üzrə Maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlarının tətbiqi bu təşkilatlar tərəfindən müstəqil layihələr çərçivəsində həyata keçirilə bilər.

Fikrimizcə, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi konsepsiyası ortamüddətli proqram çərçivəsində konkret kateqoriyalar üzrə iqtisadi potensialı əhəmiyyətli hesab edilən və xarici investorların diqqətində olan müəssisələr tərəfindən beynəlxalq tələblərə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını, habelə həmin müəssisələrdə mühasib peşəsini təmsil edən mütəxəssislərin sözü gedən standartlar haqqında əsaslı biliklərin əldə edilməsini, onların artırılmasına yönəldilən mühasibat uçotu sahəsində islahatların həyata keçirilməsində maraqlı təşkilatları cəlb etməklə müvafiq tədbirlərin görülməsini əhatə etməlidir.

Beləliklə, “Mühasibat uçotu haqqında” Qanunu ilə İctimai Əhəmiyyətli Qurumlar üçün müəyyən olunmuş müddətlərdə beynəlxalq standartlara əsasən maliyyə hesabatlarının şəffaflıqla təqdim etdirilməsi bu istiqamətdə görüləcək işlərin səmərəli təşkilindən asılıdır.

РЕЗЮМЕ

Осуществление национальной стратегии по внедрению Международные Стандарты Финансовой Отчётности предприятиями представляющих общественный интерес

Целенаправленное проведение экономических реформ в Азербайджане и как следствие этого неуклонный рост инвестиций, включая иностранные в отдельные отрасли экономики республики, обусловили реформирование традиционной системы бухгалтерского учёта, основанного на базе налогового законодательства в соответствии с Международными Стандартами Финансовой Отчётности (МСФО).

В настоящей статье рассматриваются методические и практические аспекты осуществления национальной стратегии по переходу на МСФО, включая разработку и утверждение нормативно-

правовой базы, а также накопленный опыт предприятиями представляющих общественный интерес в связи с выполнением программного документа, обеспечивающего подготовку и представление финансовой отчётности в республике.

В данной статье освещается роль Министерства Финансов Азербайджанской Республики в координации деятельности этих предприятий по переходу на МСФО в соответствии с требованиями Закона «О бухгалтерском учёте» Азербайджанской Республики.

SUMMARI

Realization national strategy on International Financial Reporting Standards implementation in Public Interest Entities

Purposive implementation of economic reforms in Azerbaijan and its consequence steady growth investments, including foreign investments in several spheres of national economic stipulated for reforming of national traditional accounting system based on tax legislation in accordance International Financial Reporting Standards (IFRS).

The methodical and practical aspects of implementation of national strategy on IFRS transition, including preparation and approval normative - juridical base as well as accumulated experience Public Interest Entities on carrying out programme document, which is provided preparation and submitting of financial accountability in republic are being considered in this article.

The role of Ministry of Finance of Azerbaijan in coordination of activities of these entities on IFRS transition in accordance with requirements of “Accounting Law” of Republic of Azerbaijan are being illustrated in this article.